

Tillæg til miljøgodkendelse

Ændring af kvægproduktion

Vestermarksvej 20, 6760 Ribe

14. september 2017

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 17/16517

Sagsansvarlig: Laurids Knudsen

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL ÆNDRING OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	5
Vilkår for husdyrbrugets anlæg:	5
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	6
MEDDELELSESPLIKT – ANLÆG OG AREALER.....	6
ØVRIGE FORHOLD	6
OFFENTLIGGØRELSE.....	7
KLAGEVEJLEDNING	7
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	8
INDLEDNING	8
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN	8
Husdyrbrugets beliggenhed.....	8
Dyreholdets størrelse	9
Driftsbygninger.....	9
Foder	12
Gødningsproduktion	12
Energi- og vandforbrug.....	12
Råvarer og hjælpestoffer	13
Affald	13
Spildevand/restvand	13
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.....	13
Lugt	13
Støj og transport	15
Støv, fluer og skadedyr	15
Lys.....	15
Driftsforstyrrelser og uheld	15
Landskab og kulturmiljø.....	16
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.....	16
Ammoniakupåvirkning af naturområder	16
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	21
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	22
OPHØR	22
HØRING	22
SAMLET VURDERING	22
BILAG 1	23

Indledning

Tillægget til miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for en ændring af husdyrproduktionen på Vestermarksvej 20, 6760 Ribe i Esbjerg Kommune. Vilkaarne sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcerforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Forslaget til tillæg til miljøgodkendelse har været i nabohøring i perioden fra den 22. august 2017 til den 12. september 2017. Kommunen har i forbindelse med høringen ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Godkendelse til ændring og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at kvægbruget på Vestermarksvej 20, 6760 Ribe kan ændres som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- Flytning af 20 malkekøer fra én stald til en anden stald.

Godkendelsen meddeles efter § 12 stk. 3 i lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg.

Det bemærkes, at der er trådt ny lov om husdyrregulering i kraft pr. 1. august 2017, og de dele af lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016, der ikke er ophævet med lov nr. 204 af 28. februar 2017 (om ny husdyrregulering) gælder stadig for ansøgninger, der er indsendt inden 1. august 2017.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Vestermarksvej 20, 6760 Ribe, matrikel nr. 45 Ø. Åbølling, Roager. Ejendomsnummeret er 5610314235. Bedriftens CVR nr. er 33191073 og CHR nr. er 48690. Husdyrbruget ejes og drives af Niels Larsen, Vestermarksvej 20, 6760 Ribe.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 101110. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Denne miljøgodkendelse er et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse meddelt af Esbjerg Kommune i juni 2015. Vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, som ikke ophæves ved dette tillæg, er fortsat gældende for hele bedriften.

Der stilles følgende vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg:

Vilkår der ophæves

1. Vilkår nr. 41 i miljøgodkendelsen fra juni 2015 ophæves.

Skadedyr

2. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Krav til udnyttelse af godkendelse

3. Vilkårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
4. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse. Det betyder, at ændringen skal være påbegyndt inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.
5. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er væsentlige ændringer i bedst tilgængelige teknik, der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Da nærværende godkendelse er et tillæg til miljøgodkendelsen fra 2015, er det derfor planlagt at foretage første revurdering i 2023.

Meddelelesespligt – anlæg og arealer

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold eller staldanlæg. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 20. september 2017 på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, hvor man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen. Klagefristen udløber den 18. oktober 2017 kl. 23:59.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Miljø-

og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Vestermarksvej 20, 6760 Ribe har søgt om at ændre placeringen af dyreholdet. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt danner baggrund for miljøgodkendelsen, og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger, som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

Niels Larsen ønsker at ændre placeringen af dyreholdet i staldene på Vestermarksvej 20. Der søges om flytning af 20 malkekøer fra én stald til en anden stald. Staldsystemet er fortsat dybstrøelse.

På vegne af ansøger har Sagro den 4. juli 2017 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

Det endelige ansøgningsskema (nr. 101110 version 1) er indsendt den 4. juli 2017.

Tidligere godkendelser

Esbjerg Kommune har i juni 2015 meddelt miljøgodkendelse til at udvide husdyrproduktionen fra 290,0 dyreenheder til 474,5 dyreenheder. Nærværende miljøgodkendelse meddeles således som et tillæg til denne miljøgodkendelse.

Af § 26 i husdyrloven fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget siden 1. januar 2007, dog højst over en 8 årig periode. I ansøgningen om udvidelse er nudrift således angivet til 290,0 DE, således at alle beregninger og vurderinger af miljøforhold medtager alle udvidelser siden primo 2009.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "37-030-010 Landområde ved Lille Klåby og Kirkeby Bæk" i Esbjerg Kommuneplan 2014-2026. Anvendelsen fastlægges til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug,

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016) med senere ændringer; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017); Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (nr. 865 af 23.06.2017) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

pelsdyravl og lignende. Overflødige landbrugsbygninger kan bruges til andet erhvervsformål af håndværksmæssig karakter uden behov for større udbygning. Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed.

Husdyrbruget ligger ca. 350 m fra nærmeste byzoneområde (Roager). Der er ingen samlet bebyggelse i landzone nærmere Vestermarksvej 20 end byzonegrænsen til Roager.

Nærmeste nabobeboelser er Vestermarksvej 16 og Vestermarksvej 26. De ligger henholdsvis ca. 91 m og 85 m fra stalden, bygning 5 jf. kort 2, hvori dyreholdet udvides.

Der sker ikke nybyggeri, og stalden, hvori dyreholdet udvides er i forvejen godkendt som stald. Der er således ingen ændringer til afstande og afstandskrav, der er oplyst i miljøgodkendelsen fra 2015.

Dyreholdets størrelse

Der er ingen ændringer til dyreholdets størrelse eller fordeling mellem staldsystemer. Der sker udelukkende godkendelse til at flytte 20 malkekøer fra ét dybstrøelsesafsnit til et andet dybstrøelsesafsnit.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår til dyreholdets størrelse og variation.

Driftsbygninger

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer eller udvidelser i forbindelse med nærværende godkendelse.

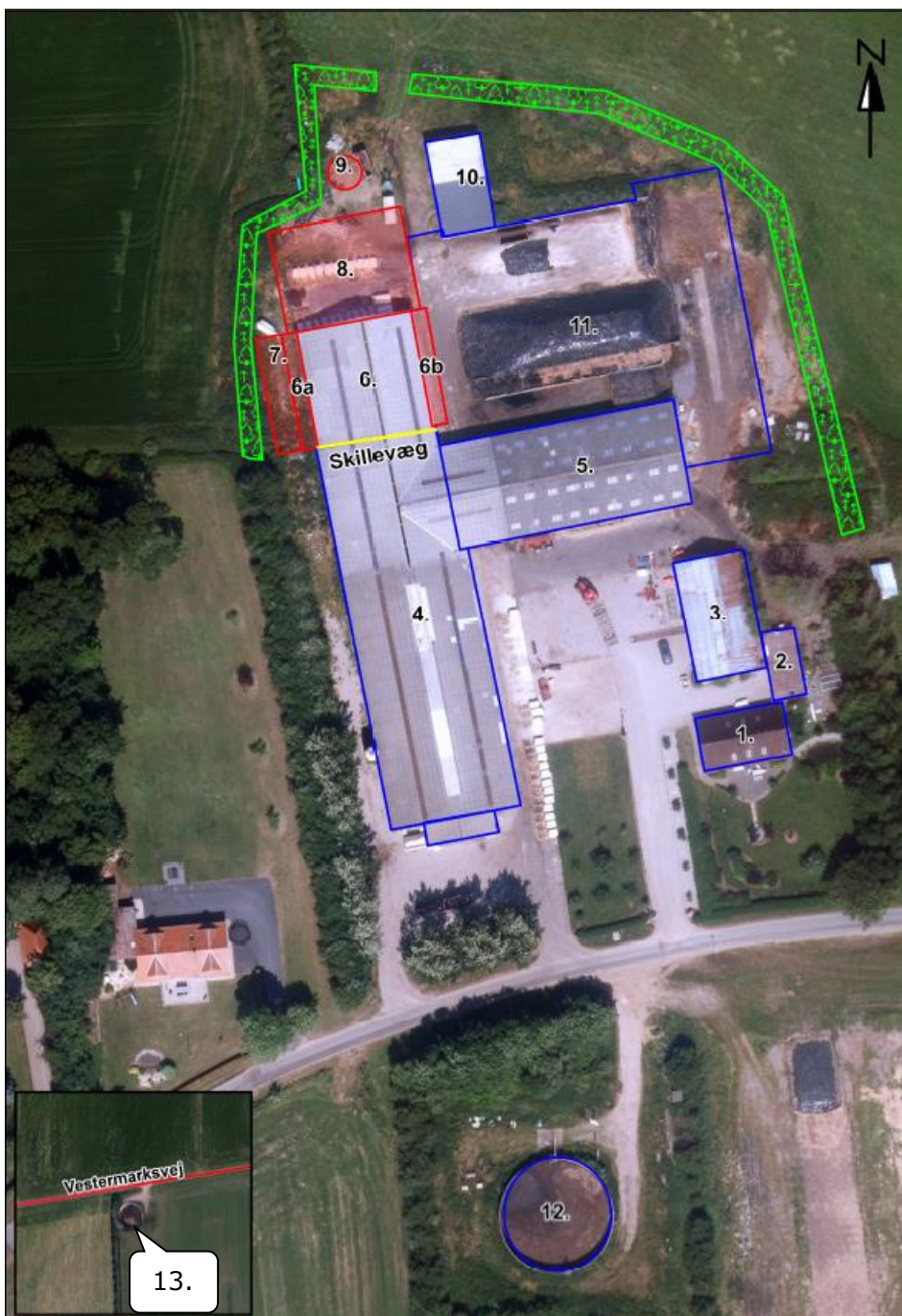
På ejendommen vil der efter ændringen være følgende bygninger, som angivet i tabel 1.

Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang
-----	------------	-----------------

1	Stuehus	177 m ²
2	Garage	85 m ²
3	Maskinhus	324 m ²
4	Kostald	1739 m ²
5	Kostald/småkalve/foderhus	941 m ²
6	Kostald	550 m ²
6a	Udvendigt foderbord - vest	68 m ²
6b	Udvendigt foderbord - øst	68 m ²
7	Kørselsvej	114 m ²
8	Kalveplads	532 m ²
9	Opsamlingsbeholder	99 m ³
10	Halvtag til maskiner som fjernes	182 m ²
11	Ensilageplads	2710 m ²
12	Gyllebeholder	1600 m ³
13	Gyllebeholder	2000 m ³

Tabel 1: Bygningsforklaring.

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2.

Kort 2: Situationsplan.

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer, der sker i dyreholdet i de enkelte stalde, og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 2.

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift 2017	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
4. Kostald	Malkeko, tung race	229*	229*	Sengestald med fast gulv (skrabning hver 2. time)	Sengestald med fast gulv (skrabning hver 2. time)
5. Ko-stald/småkalve	Malkeko, tung race	20*	40*	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
	Småkalv, tung race (0-2 mdr.)	27	27	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalv, tung race (40-60 kg)	159	159	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
6. Dybstrøelsesstald	Malkeko, tung race	70*	50*	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
8. Udendørs kalveplads	Småkalv, tung race (2-6 mdr.)	53	53	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)

Tabel 2: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde (*10.500 kg EKM).

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår til skrabning af det faste gulv, og til fordeling af dyr på de enkelte staldsystemer.

Kommunen vurderer, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til staldsystemer eller teknologier.

Foder

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering af foder.

I miljøgodkendelsen fra 2015 er der stillet vilkår om foderet skal opbevares således der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr, og husdyrbruget skal renholdes så det ikke giver anledning til unødige gener for omgivelserne.

Gødningsproduktion

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering og opbevaring af husdyrgødning, og der er heller ikke ændringer i antal dyr på de enkelte staldsystemer (gylle/dybstrøelse).

Kommunen vurderer, at håndtering og opbevaring af husdyrgødning er tilstrækkelig reguleret ved reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og der sættes ikke yderligere vilkår hertil.

Energi- og vandforbrug.

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i energi- og vandforbruget.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår til registrering af energi- og vandforbruget.

Råvarer og hjælpestoffer

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering af råvarer og hjælpestoffer.

I miljøgodkendelsen fra 2015 er der stillet vilkår til håndtering og opbevaring af brændstof, smøremidler og kemikalier.

Affald

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering af affald.

I miljøgodkendelsen fra 2015 er der stillet vilkår til håndtering og opbevaring af affald.

Spildevand/restvand

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering af spildevand.

I miljøgodkendelsen fra 2015 er der stillet vilkår vedrørende afløb fra ensilageplads og foderbord, afløbsplan og vedligehold af drikkevandssystem.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område, der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr, der er på ejendommen, og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Der sker i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i håndtering og opbevaring af husdyrgødning, og staldene er fortsat med naturlig ventilation.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed over for lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i det digitale ansøgningskema, og resultaterne fremgår af tabel 3. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden korrigeret for vindretning.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Aktuel afstand
Byzone Roager	101,48 m	**327,65 m
Samlet bebyggelse Ingen nærmere end byzone	198,26 m	>328 m
Enkelt bolig Vestermarksvej 26 Vestermarksvej 16	*74,14 m *88,94 m	**66,71 m **132,59 m

Tabel 3: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortscreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

**Vægtet gennemsnitsafstand

Nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt er Vestermarksvej 26 og Vestermarksvej 16. Nærmeste byzone er Roager, og der er ikke samlet bebyggelse i landzone i nærheden af Vestermarksvej 20.

I forbindelse med udvidelsen på Vestermarksvej 20 skal geneafstanden overholdes i forhold til nærmeste bolig uden landbrugspligt, som er Vestermarksvej 26. Som det fremgår af tabel 3 er den aktuelle vægtede gennemsnitsafstand til Vestermarksvej 26 kortere end den beregnede geneafstand.

Kommunen kan dog meddele godkendelse i tilfælde hvor den ansøgte produktion medfører uændrede eller færre lugtgener samtidig med afstanden til nabobeboelsen er mere end 50 % af den beregnede geneafstand.

Den beregnede geneafstand for nudriften til Vestermarksvej 26 er 75,34 m, og geneafstanden for ansøgt produktion er 74,14 m. Den ansøgte produktion medfører således færre lugtgener for Vestermarksvej 26, og den aktuelle afstand er mere end 50 % af den beregnede geneafstand.

Ændringen i husdyrholdets placering i staldene medfører færre lugtgener for nærmeste nabobeboelse, Vestermarksvej 26 samtidig med lugtgenekriterierne stadig er opfyldt ved øvrige nabobeboelser, byzone og samlet bebyggelse.

Der er ingen samlet bebyggelse nærmere anlægget end byzonen. Ifølge beregningerne er afstanden til samlet bebyggelse og byzone (Roager) større end lugtgeneafstanden. Beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt.

Kommunen vurderer således, at ændringen i husdyrholdets placering kan godkendes i overensstemmelse med beskyttelseskriterierne for lugt.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentlig generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre øgede eller væsentlige lugtgener ved nabobeboelser.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår om husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener. Dette vilkår er fortsat gældende.

Støj og transport

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i forhold vedrørende støj og transport fra husdyrbruget.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår, der omhandler støj. Disse vilkår er fortsat gældende.

Støv, fluer og skadedyr

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget.

I nærværende godkendelse sker der en flytning af 20 malkekøer fra én dybstrølesstald til en anden stald med dybstrøelse. Der kan forekomme støvgener fra strøning med halm, men da strøningen sker indendørs vurderes det ikke at medføre støvgener uden for ejendommens matrikel.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår til bekæmpelse af fluer skal ske i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. De nyeste retningslinjer for fluebekæmpelse henviser i stedet til Institut for Agroøkologi, hvorfor vilkåret om fluebekæmpelse i miljøgodkendelsen fra 2015 ophæves og erstattes af et nyt tilsvarende vilkår.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår vedrørende støv. Dette vilkår er fortsat gældende.

Lys

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer i belysning på ejendommen.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår vedrørende lys. Disse vilkår er fortsat gældende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletanken, spild af olie- og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2015 stillet vilkår til beredskabsplan.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

I den konkrete sag er der tale om en ændring af dyreholdet i eksisterende lovlige bygninger. Idet der ikke sker en udvidelse af ejendommens bygningsmasse, er påvirkningen af landskabet uændret, hvorfor hensynet til landskabet ikke tilsidesættes ved ændringen.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug² er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, udledning af fosfor til overfladevand, samt udledning af nitrat til overfladevand såvel som i forhold til grundvand.

Disse beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter³, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug i forhold til et referencestaldsystem. Det generelle reduktionskrav gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

I nærværende sag sker der en ændret placering af kvæg på dybstrøelse. Der er ingen generelle krav til reduktion af ammoniakemission fra kvæg på dybstrøelse.

Flytningen af dyrene ændrer ikke på det samlede ammoniakemission fra anlægget som er på 3.955 kg N/år.

Sammenlignet med driften for 8 år siden stiger ammoniakemissionen fra 3.510 kg N/år til 3.955 kg N/år.

Naturvurdering for Vestermarksvej 20

² Bekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

³ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

På ejendommen Vestermarksvej 20 sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg og påvirkning fra markbidrag vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen med de stillede vilkår ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Der stilles ingen vilkår i forbindelse med naturvurderingen.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om to søer og tre enge. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af naturlokaliteter beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

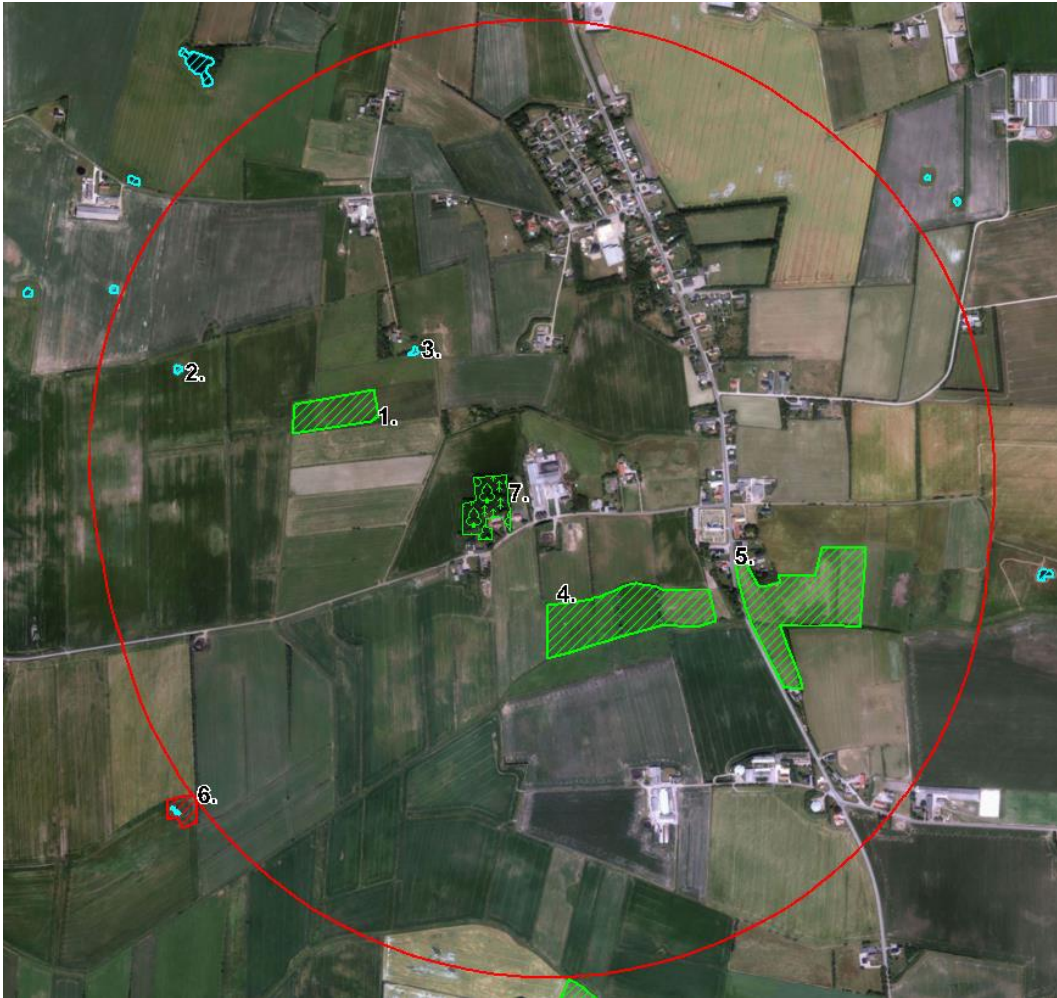
Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 15,9 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring Vestermarksvej 20 er baggrundsbelastningen på gennemsnitlig 17,2 kg N/ha/år.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Natur- og Miljøklagenævnet (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000-kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur

Alle naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 3).

Kort 3: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 4 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Naturpunkt (nr., naturtype og objekt-ident)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Eng (58651EA5-3040-4790-A1AE-7EF20DE630BF)	0,0	0,9	347 m	-	-	Konkret vurdering
2. Sø (D23CC327-5351-11E2-9C05-00155D01E765)	0,0	0,2	810 m	-	-	Konkret vurdering
3. Sø (D23CC325-5351-11E2-8864-	0,1	0,4	339 m	-	-	Konkret vurdering

00155D01E 765)						
4. Eng (D1C3262B- 5351-11E2- B3F1- 00155D01E 765)	-0,1	0,8	140 m	-	-	Konkret vurdering
5. Eng (D1C3262A- 5351-11E2- B018- 00155D01E 765)	0,0	0,6	420 m	-	-	Konkret vurdering
6. Mose (63044ABD- 7547-4645- 9D24- CC5D9F0A5 247)	-	-	1000 m	Mosen er fejlregi- streret og efterføl- gende slet- tet	-	-
7. Potentiel ammoniak- følsom skov (435275F8- 0228-4968- 91B8- B3F24A645 C01)	0,4	23,4	53 m	Mulig kate- gori 3 na- tur	-	Kan sikres mod mer- belastning over 1 kg N/ha/år. Konkret vurdering.

Tabel 4. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

For husdyrbrug over 15 DE gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabel 4, at der sker afsætning af ammoniak på lokaliteten med nummer 7. Naturlokalitet nr. 7 er en potentiel ammoniakfølsom skov. Merbelastningen ved det ansøgte projekt er beregnet til 0,4 kg N/ha/år. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt.

Der er ingen kategori 1- og 2 natur indenfor 1.000 meter af anlægget. Det vurderes på baggrund af de beregnede ammoniakdepositioner på nærliggende natur fra anlægget, at ammoniakdeposition på kategori-natur mere end 1.000 meter fra anlægget vil være under 0,2 kg N/ha/år. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om søer og ferske enge omkring anlægget.

Der er registreret to søer indenfor 1.000 m fra anlægget (kort 3). For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For de omkringliggende tre ferske enge gælder, at der ikke er registreret særligt ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 7 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 78 – Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, fuglebeskyttelsesområde nr. 51 – Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb og Ramsar område nr. 27 – Vadehavet. Området vurderes at modtage en totaldeposition på 0 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet i bilag 3, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende:

"Det fremgår af de gældende Natura 2000-planer for perioden 2016-21, at reduktion af kvælstofdeposition fra landbrugsdrift på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper ikke indgår i planernes indsatsprogram, men sker gennem lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i nærværende bekendtgørelse og i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områderne. Miljøgodkendelse af husdyrbrug, herunder kravene i dette bilag, bidrager til opfyldelsen af Natura 2000-planernes målsætninger ved overholdelse af de i ovennævnte bekendtgørelser fastlagte beskyttelsesniveauer. Husdyrgodkendelser, herunder kravene i dette bilag, bidrager til gennemførelsen af vandområdeplanlægningen efter vandrammedirektivet. Direktivet er gennemført ved lov om vandplanlægning og senest udmøntet i vandområdeplaner 2015-2021 (2. planperiode)."

Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne.

Med hensyn til det nævnte fuglebeskyttelsesområde og Ramsar-område, vurderer Esbjerg Kommune, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre påvirkning af de fuglearter områderne skal beskytte (udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 1). I vurderingen er der lagt vægt på, at anlægget ikke vurderes at give anledning til tilstandsændring af de omgivende naturområder og dermed levesteder for fuglene.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Ingen ændringer i forhold til beskrivelsen i miljøgodkendelsen fra 2015.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I nærværende sag sker der udelukkende en flytning af 20 malkekøer fra ét staldafsnit med dybstrøelse til et andet eksisterende staldafsnit med dybstrøelse.

Kommunen vurderer derfor, at redegørelsen i miljøgodkendelsen fra 2015 for ammoniakemission fra stalde og lagre, fosfor, management samt forbrug af vand og energi fortsat er dækkende og gældende.

Ophør

Der er i forhold til miljøgodkendelsen fra 2015 ingen ændringer vedrørende tiltag ved eventuel ophør af driften på ejendommen.

Høring

I forbindelse med den 3 ugers offentlige høring er der ikke kommet bemærkninger.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb

Rørdrum	Y	F3
Hvid stork	Y	F1
Rørhøg	Y	F3
Hedehøg	Y	F1
Sorthovedet måge	Y	

Bramgås		T	
Plettet rørvagtel	Y		F1
Engsnarre	Y		F1
Klyde	Y		F1
Hjejle		T	F2, F4
Brushane	Y		F1
Mosehornugle	Y		F1
Blåhals	Y		F1
Kortnæbbet gås		T	F4
<i>SPA 57 Vadehavet</i>			
Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1, F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1, F2
Hjejle		T	F2, F4
Mosehornugle	Y		
Blåhals	Y		
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4, F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Havørn		T	
Blå kærhøg		T	
Vandrefalk		T	
Kortnæbbet gås		T	
Grågås		T	
Sandløber		T	F4
Bilag IV-arter:			
Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):			
<i>Dyrearter</i>			
Pattedyr			
Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)			
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)			
Birkemus (betulina)			
Odder (Lutra lutra)			
Marsvin (Phocoena phocoena)			
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)			
Krybdyr			
Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)			
Uægte karett (Caretta caretta)"			
Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"			
Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)			
Markfirben (Lacerta agilis)			
Padder			

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Klokkefrø (*Bombina bombina*)

Løgfør (*Pelobates fuscus*)

Løvfrø (*Hyla arborea*)

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Springfrø (*Rana dalmatina*)

Strandtudse (*Bufo calamita*)

Grønbroget tudse (*Bufo viridis*)

Fisk

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Insekter

Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)

Eremit (*Osmoderma eremit*)

Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)

Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)

Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)

Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr

Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)

Vandranke (*Luronium natans*)

Liden Najade (*Najas flexilis*)

Fruesko (*Cypripedium calceolus*)

Mygblomst (*Liparis loeselii*)

Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)

Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk